

Bijlagen bij advies MLT-team kwetsbare groepen

1. Inventarisatie situatie doelgroep
en lopend beleid
2. Samenvatting van onderzoek

A. DAK- en THUISLOZE MENSEN

Signalen doelgroep

1. Dakloosheid voorkomen: zorgen dat mensen hun huis niet verliezen, door bijv. mensen nu niet uit huis te zetten
2. In beeld houden dak- en thuisloze mensen / zorgen dat ze niet uit beeld raken
3. Dak- en thuisloze mensen z.s.m. een (eigen) woonplek bieden, zodat het herstel kan beginnen en ook zij zich (makkelijker) aan de maatregelen kunnen houden
4. Opvang: gedurende de coronacrisis het liefst 24-uur per dag en voor alle dak- en thuisloze mensen (ook niet-rechthebbenden)

Lopend beleid coronacrisis

1. Voorkomen uithuiszetting: Statement loopt tot januari 2021
2. Richtlijn voor de (corona)opvang van dak- en thuislozen mensen:
 - Opvang: waarborgen 1,5 meter
 - Overdag: plek voor o.a. sanitaire behoeften en warme maaltijd
 - Continue opvang (24 uur) niet uitvoerbaar, maar wel:
 - Bij oproep kabinet om thuis te blijven: extra plekken, ook voor niet-rechthebbenden
 - Temperatuur rond of onder vriespunt: extra plekken, ook voor niet-rechthebbenden
3. Versnelde huisvesting: een enkele gemeente met extra (tijdelijke) huisvesting, zoals Almere

Breder beleid : Implementatie die Dannenberg / meerjarenagenda beschermd wonen, Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren, incl. die Halsema en brede aanpak van dakloosheid (€ 200 mln)

B. Mensen met Licht Verstandelijke Beperking (LVB)

Signalen doelgroep

1. Begrijpelijke en toegankelijke informatie en communicatie over het virus
 - *Het niet begrijpen kan leiden tot extra angst*
 - Testen
 - Dragen van mondkapjes
 - Nieuwe maatregelen (regionale verschillen maken het niet eenvoudiger)
2. Kunnen behouden van dagelijkse structuur
 - *Genoeg ruimte voor maatwerk*
 - Dagbesteding
 - Werk
 - Bezoek
 - Behandel- en/of ondersteuningscontacten)

Lopend beleid coronacrisis

1. Algemeen:

Uitgebreide analyse geleerde lessen gehandicaptensector eerste golf

2. Begrijpelijke en toegankelijke informatie:

- Toegankelijke en begrijpelijke informatie op steffie: www.corona.steffie.nl en corona-webpagina in eenvoudige taal
- Overleg toegankelijkheid en begrijpelijkheid communicatie met leder(in), VGN en LfB

3. Behoud dagelijkse structuur en ruimte voor maatwerk

- Behoud dagbesteding: ook met aangescherpte maatregelen.
- Mogelijkheid declaratie extra kosten bijv. voor huren grotere ruimte (zie richtlijn)

C. GGZ & Personen met een (psychische) kwetsbaarheid

Signalen doelgroep

1. Zorg dat cliënten niet uit beeld raken (kan door angst en/of maatregelen) en dat de begeleiding zoveel mogelijk doorloopt

- Een groep cliënten is 'buiten beeld' geraakt voor hulpverlening

2. Meewegen impact van (verscherpte) maatregelen op psychisch welzijn

- De impact is groot of vaak onduidelijkheid voor ondersteuning en zorg.
- Belang van doorgang van deze taken, zoals dagbesteding en besloten aanbod in buurthuizen.

3. Ruimte voor maatwerk

- Principe van shared decision making: met cliënt en naastbetrokkenen
- Ruimte medewerkers en uitvoerende teams om maatwerk te leveren

4. Bezoek

- Bezoek moet mogelijk blijven
- Alternatieve mogelijkheden voor bezoek en persoonlijk contact

Lopend beleid coronacrisis

Insteek vanuit VWS zit met name op de mentale gezondheid/fitheid van de hele samenleving. Uit een recente peiling door MIND blijkt dat de ggz-patienten behoorlijke veerkracht hebben en weerbaarder zijn dan eerder verwacht.

1. Online zelfhulp

- Veel websites en modules voor 'zelfhulp'.
- Richtlijn Corona & GGZ (<https://akwaggz.nl/richtlijn-ggz-en-corona-versie-8/>)
- Steunpunt coronazorgen (Informatie en Verwijscentrum mentale gezondheid)
- In voorbereiding: Coronaplein.nl (inzicht in interventies somatisch en mentaal)
- Mentale gezondheid/doelgroepen worden meegenomen in publiekscampagne
- Er is een uitgebreid onderzoeksprogramma via ZonMW ingezet: uitkomsten onderzoeken worden meegenomen/vertaald in de campagnes/IVC

3. Bevorderen steun uit directe omgeving

- Campagne 'Aandacht voor elkaar' voor samenleving breed
- (Digitaal) lotgenotencontact en inzet van ervaringsdeskundigen (MIND).

4. Aanbod ontspanning

- Creatieve, sportieve en ontspannende activiteiten.

D. KWETSBBARE OUDEREN

Signalen doelgroep

1. Zorgen over selectie aan de poort bij IC wegnemen: bij overbelasting van ic-capaciteit mogelijke leeftijdsdiscriminatie. Eerder heeft minister al aangegeven dat leeftijd geen criteria zal zijn.
2. Zorgen over toenemende eenzaamheid specifiek t.a.v. feestdagen
3. Behoefte aan meer regie op digitale alternatieven voor contact (onduidelijk of dit voor iedereen toegankelijk is)
4. Aandacht voor levensstijl in coronatijd bijv. gezond eten en voldoende beweging.

Lopend beleid coronacrisis

- Dagbesteding is nog steeds mogelijk, ook met aangescherpte maatregelen. Ook mogelijkheid voor declaratie extra kosten, zie richtlijn dagopvang en dagbesteding
- Website waar vragen van mensen met een hoger risico (o.a. 70+) worden beantwoord:
<https://www.vilans.nl/leven-in-coronatijd> (vragen worden geïnventariseerd via cliënten- en seniorenorganisaties);
- Overzicht van mogelijkheden om contact te houden op afstand:
<https://www.eentegeneenzaamheid.nl/campagne/houd-afstand-maar-houd-contact/>
- Overzicht van informatie lijnen voor een vraag of een luisterend oor bijv. de luisterlijn, ANBO, KBO-PCOB, mantelzorglijn;

Bijlage 1. Onderzoek / informatie

Uitkomsten SCP-onderzoek

Behoud dagelijkse structuur en maatwerk

- Veel cliënten baat bij continuïteit in dagelijkse routines en contact met andere mensen, waaronder behandelaren en mantelzorgers. Onvoldoende zorg of begeleiding: verslechtering gezondheid en eenzaamheid
- Face to face contact niet in alle gevallen vervangen door (video)bellen of e-health modules op het internet. Maatwerk is belangrijk (SCP 2020).
- Aanbod: voldoende (fysieke) behandelplekken, spreekkamers, dagopvanglocaties en instellingszorg die aan de RIVM richtlijnen kunnen voldoen.
- Ontwikkel realistische plannen samen met zorgaanbieders die uitgaan van de verwachte stijging in hulpbehoefte in de komende paar jaar.

Informatie en deskundigheidsbevordering hulpverleners

- Informatie voor hulpverleners en plekken waar ervaringen en best practices kunnen worden uitgewisseld.
- Zorg dat (digitale) informatiebronnen actueel blijven en ga na in hoeverre zulke steunpunten voldoende tegemoet komen aan behoeften in de praktijk.

Dagbesteding en (aangepast) werk

- Ook het (zoveel mogelijk) toegankelijk houden van dagbesteding en (aangepast) werk zijn essentieel om terugval bij sommige cliënten te voorkomen. Bevorderen van samenwerking tussen sociaal domein, zorg én werkgevers om initiatieven hiervoor op peil te brengen én te houden kan daarbij behulpzaam zijn.
- Creatieve oplossingen voor vervoer
- Tijdelijk gebruik grotere, onbenutte ruimten voor dagbesteding (bv theater, horeca).

Vervolg Onderzoek / informatie

Rapportage 2e coronagolf (IederIn, 2020) en Coronakompas Zorg (SCP, 2020):

- Eenzaamheidsgevoelens en psychische klachten en/of stress nemen toe
- Zorg en therapie is voor een deel van de mensen nog niet helemaal of helemaal niet hervat
- Dit kan op langere termijn grote gevolgen hebben.

- Social impact of physical distancing on vulnerable populations during COVID-19
- Sociale impact van physical distancing op kwetsbare populaties en welke steun kwetsbare groepen hierbij nodig hebben.

- Het COFIT-20 project: lichamelijke activiteit middels online livestream groepslessen voor mensen met een ernstige psychische aandoening tijdens COVID-19

- Het detecteren van (corona-gerelateerde) problemen bij de hulpvragers van 113 Zelfmoordpreventie vóór en ná de uitbraak van de coronapandemie in Nederland middels state-of-the-art Natural Language Processing (NLP)

Vervolg Onderzoek / informatie

- De Nederlandse Straatdoktersgroep en Radboud UMC doen sinds maart 2020 onderzoek naar besmettingen onder dakloze mensen en verloop van de ziekte. Tot eind 2021.
- LOTC Maandbeeld kwetsbare groepen: maandelijks beeld meldingen verschillende groepen kwetsbare personen.
- Gedragsunit RIVM
- Onderzoek MIND naar effecten corona-maatregelen op kwetsbare personen
- Onderzoek naar veerkracht bij kwetsbare personen door MIND
- Maandelijks inventarisatie Nza over continuïteit van zorg.